

DJJ-001-016405

Seat No. _____

M. A. (His.) (Sem. IV) (CBCS) Examination

May / June – 2015

**HECC-05 : An Outline of Indian Numismatics :
Paper - 19
(Optional)**

Faculty Code : 001

Subject Code : 016405

Time : 2½ Hours]

[Total Marks : 70

- 1 નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ લખો. 14
- (1) ભારતીય સિક્કાઓનો ઇતિહાસ વર્ણવો તથા ઇતિહાસના અભ્યાસમાં તેના મહત્વની ચર્ચા કરો.
- (2) હૈદરાબાદના સાલારજંગ મ્યુઝિયમનું ઐતિહાસિક મહત્વ તપાસો.
- (3) દક્ષિણ વિદ્યાનાં વિશિષ્ટ લક્ષણો વર્ણવો.
- 2 (અ) નીચેનામાંથી કોઈ પણ એક પ્રશ્નનો જવાબ લખો. 10
- (1) ગુપ્ત શાસકોના સિક્કાઓનું મૂલ્યાંકન કરો.
- (2) ભારતમાં દક્ષિણવિદ્યાનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ દર્શાવો.
- (બ) નીચેનામાંથી કોઈ પણ એક પ્રશ્નનો જવાબ લખો. 10
- (1) સિક્કાના વિવિધ પ્રકારો
- (2) રાજકોટના વોટસન મ્યુઝિયમ પર નોંધ લખો.
- 3 (અ) નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે પર નોંધ લખો.
- (1) નવી દિલ્હીનાં નેશનલ મ્યુઝિયમનો અભ્યાસ આલેખો
- (2) દક્ષિણની પ્રાપ્તિ અને ગોઠવણી
- (3) ઇતિહાસનાં અભ્યાસમાં સંગ્રહાલયોનું મહત્વ
- (4) વિક્ટોરીયા મેમોરીઅલ કલકત્તા.

- 3 (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પર નોંધ લખો. 10
- (1) પ્રિન્સ ઓફ વેલ્સ મ્યુઝિયમ - મુંબઈ
  - (2) દફતરોની જાળવણી અંગેની પધ્ધતિઓ
  - (3) જૂનાગઢ સંગ્રહાલય
  - (4) ભૂજ મ્યુઝિયમ.
- 4 નીચેના પ્રશ્નોના એક થી બે વાક્યમાં જવાબ લખો. 06
- (1) દફતરનો અર્થ લખો.
  - (2) મ્યુઝિયમ એટલે શું?
  - (3) સિક્કાના આધારે જે તે રાજ્યની આર્થિક માહિતી કેવી રીતે મળે?
  - (4) શુકનીતિમાં દફતર માટે કયો શબ્દ પ્રચલિત હતો?
  - (5) બૌદ્ધકાલીન દફતરો કયા નામથી ઓળખાતા?
  - (6) બાર્ટન સંગ્રહાલયની સ્થાપના ક્યારે અને કોણે કરી?
- 5 નીચેનામાંથી કોઈ પણ દસ વિકલ્પોના જવાબ લખો. 10
- (1) કયા ગુપ્ત શાસકના સિક્કામાં 'શ્રી કુમારદેવી' લખેલું છે?

(A) કુમારગુપ્ત	(B) સ્કંદગુપ્ત
(C) ચંદ્રગુપ્ત-1	(D) સમુદ્રગુપ્ત
  - (2) કયો ગુપ્ત રાજવી સિક્કામાં વીણાવાદન કરતો દર્શાવાયો છે?

(A) સમુદ્રગુપ્ત	(B) કુમારગુપ્ત
(C) ચંદ્રગુપ્ત	(D) સ્કંદગુપ્ત
  - (3) ભારતમાં સંગ્રહાલયની પહેલી ડિરેક્ટરી ક્યારે પ્રકાશિત કરવામાં આવી?

(A) 1908	(B) 1909
(C) 1910	(D) 1911
  - (4) બાર્ટન સંગ્રહાલય કયા શહેરમાં આવેલું છે?

(A) રાજકોટ	(B) ભાવનગર
(C) ભૂજ	(D) સુરત

- (5) કયા ગુપ્ત રાજવીના સિક્કમાં 'મહેન્દ્ર' શબ્દ અંકિત થયેલો છે?
- (A) કુમારગુપ્ત-1 (B) સમુદ્રગુપ્ત
(C) દેવવર્મન (D) ચંદ્રગુપ્ત
- (6) જૂનાગઢ સંગ્રહાલય આઝાદી પહેલા કયા નામથી ઓળખાતું?
- (A) મહાબતખાનજી (B) રસૂલખાનજી
(C) માનસિંહજી (D) ભાવસિંહજી
- (7) કલકત્તામાં ઈમ્પીરીયલ રેકર્ડ ડીપાર્ટમેન્ટની સ્થાપના કઈ સાલમાં થઈ હતી?
- (A) 1889 (B) 1890
(C) 1891 (D) 1900
- (8) ગુજરાતનું સૌથી જૂનું મ્યુઝિયમ કયું?
- (A) સુરત (B) વડોદરા
(C) જૂનાગઢ (D) ભૂજ
- (9) નેશનલ મ્યુઝિયમ (ન્યૂ દિલ્હી) કઈ સાલમાં ખૂલ્લુ મૂકાયું?
- (A) 1950 (B) 1958
(C) 1960 (D) 1962
- (10) ઈન્ડિયન મ્યુઝિયમ ધારો કઈ સાલમાં ઘડાયો?
- (A) 1867 (B) 1868
(C) 1870 (D) 1872
- (11) મ્યુઝિયમના કાર્યોને કેટલા વિભાગમાં વહેંચી શકાય?
- (A) બે (B) ત્રણ
(C) ચાર (D) પાંચ
- (12) પ્રાચીન ભારતમાં ટંકશાળનો અધ્યક્ષ કયા નામથી ઓળખાતો?
- (A) મીરબક્ષી (B) દેવપાલ
(C) લક્ષ્ણાધ્યક્ષ (D) વિગ્રહપાલ

ENGLISH VERSION

- 1** Answer any one question from the following : **14**
- (1) Describe the history of Indian coinage and discuss its importance in the study of history.
  - (2) Examine the historical importance of the Salar Jung museum of Hyderabad.
  - (3) Describe the characteristics of Archives.
- 2** (a) Answer any one question from the following : **10**
- (1) Evaluate the coins of the Gupta rulers.
  - (2) Point out the origin and development of archives in India.
- (b) Answer any one question from the following : **10**
- (1) The various types of coins
  - (2) Write a note on the Watson museum of Rajkot.
- 3** (a) Write notes on any two of the following : **10**
- (1) Evaluate the study of Delhi National Museum.
  - (2) The acquisition and arrangement of archives.
  - (3) Importance of the museum in historical study.
  - (4) Victoria Memorial, Kolkatta
- (b) Write notes on any two of the following : **10**
- (1) Prince of Wales Museum - Mumbai
  - (2) The preservation system of the documents.
  - (3) Junagadh Museum
  - (4) Bhuj Museum

- 4 Answer the following questions in one or two sentences. **6**
- (1) Write the meaning of archives
  - (2) What is a museum ?
  - (3) How do you get the economic value of a state on the basis of its coins ?
  - (4) Which word prevailed for Shukraniti archives ?
  - (5) By what name were archives known in Buddha period ?
  - (6) When and by whom was Barton museum established ?
- 5 Attempt any ten MCQs given below : **10**
- (1) In which Gupta ruler's coins "Shri Kumardevi" is written ?
    - (A) Kumar Gupta
    - (B) Skand Gupta
    - (C) Chandra Gupta-I
    - (D) Samudra Gupta
  - (2) In which Gupta ruler's coin is he seen playing sitar ?
    - (A) Samudra Gupta
    - (B) Kumar Gupta
    - (C) Chandra Gupta
    - (D) Skand Gupta
  - (3) When was the first directory of Indian museums published ?
    - (A) 1908
    - (B) 1909
    - (C) 1910
    - (D) 1911
  - (4) Where is the Barton museum ?
    - (A) Rajkot
    - (B) Bhavnagar
    - (C) Bhuj
    - (D) Surat

- (5) In which Gupta ruler's coin "Mahendra" is written ?
(A) Kumar Gupta I
(B) Samudra Gupta
(C) Dev Varman
(D) Chandra Gupta
- (6) Before independence what was the name of the Junagadh museum ?
(A) Mahabatkhanji
(B) Rasulkhanji
(C) Mansinhji
(D) Bhavsinhji
- (7) In which year was the imperial record department established in Kolkatta ?
(A) 1889
(B) 1890
(C) 1891
(D) 1900
- (8) Which is the oldest museum of Gujarat ?
(A) Surat
(B) Vadodara
(C) Junagadh
(D) Bhuj
- (9) When was the National Museum (New Delhi) opened for public ?
(A) 1950
(B) 1958
(C) 1960
(D) 1962
- (10) In which year was the Indian Museum Act formed ?
(A) 1867
(B) 1868
(C) 1870
(D) 1872

(11) In how many categories can museum activities be divided ?

- (A) Two
- (B) Three
- (C) Four
- (D) Five

(12) By what name was the head of a mint called ?

- (A) Meerbakshi
  - (B) Devpal
  - (C) Lakshanadhyaksh
  - (D) Vighrapal
-